

ETİK SİSTEMLERİ

Türker GÖKSEL

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

2.2.1.2. Kural Etiği

- Yaşam içerisinde uyulması gereken kurallar vardır.
- Bu kuralların bir kısmı yazılı kurallardır.
- Bunlara yasa denir.
- Bu kurallara uymamanın cezai yaptırımını vardır.
- Yalnız yasal olan her Őey etik değildir.
- Gerçek etik yasal olandan ũst dũzeydedir.

2.2.1.2. Kural Etiği

- Bir de yazılı olmayan kurallar vardır.
- Bunlar da topluma özgü gelenek, örf ve adetler ile toplum tarafından doğru olduğuna inanılmış bazı inançlardır.

2.2.1.2. Kural Etiği

- Bunların çoğunlukla hukuk önünde bir cezai yaptırımını yoktur.
- Ancak toplum içerisinde kökleşmiş olmaları nedeniyle bu kurallara uymayanlar toplum tarafından dışlanmaya kadar sonuçlarla karşılaşabilirler.

2.2.1.2. Kural Etiği

- **Bireyler yaşamları sũresince kurallarla karşı karşıyadır.**
- **Ailede, okulda, toplumda, iř hayatinde birçok kural vardır.**
- **Bireylerin yaşamı bu kurallarla dũzenlenir.**

2.2.1.2. Kural Etiği

- Kurallar toplumların yaşamını düzenler.
- Kural etiği Immanuel Kant tarafından geliştirilmiştir.
- Kant etik ilkelerin yıllardır bilindiğini, evrensel ve nesnel olduklarını belirtmiştir.

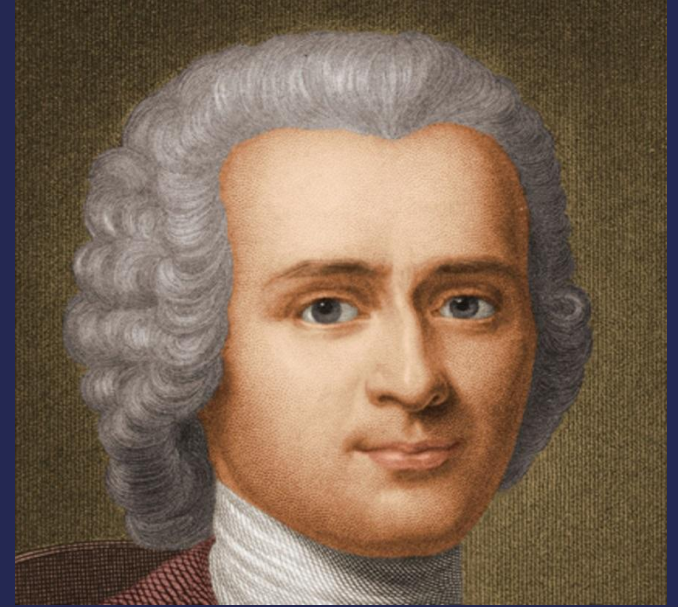
2.2.1.2. Kural Etiği

- Bütün insanlar için geğerli evrensel kurallar arayışı, bireyin davranışlarında temel alacağı sağlam çerçeveler çizebilir.

2.2.1.3. Toplumsal Sözleşme Etiği

- Toplumsal sözleşme etiği birey olarak toplumun genelince kabul gören ilkeler ve standartların benimsenmesi, toplum halinde yaşamının getirdiği çatışmaların çözümlenmesinde yarar sağlayabilir.
- Öncüsü Jean Jack Rousseau'dur.

2.2.1.3. Toplumsal Sözleşme Etiği

- Onun için en önemli olgu, otorite ve özgürlük arasındaki dengedir.
- Bireylerle toplum arasındaki ilişkileri düzenleyen ve uyulması zorunlu olan kurallara hukuk kuralları denir.

2.2.1.3. Toplumsal Sözleşme Etiği

- Hukuk kuralları insanların birbirleri ile uzlaşmaları sonucu ortaya konulduğu ileri sürülür.
- İnsanlar “toplumsal sözleşme “adını alan bir sözleşmeyle belirledikleri hukuk kurallarına uymak zorundadırlar.
- Hukuk kuralları özgür insanlar arasında eşit koşullar altında yapılan toplumsal sözleşmeye dayanır.

2.2.1.3. Toplumsal Sözleşme Etiği

- **Hukuk; toplumsal ilişkileri düzenleyen uyulması zorunlu kurallar topluluğudur.**
- **Hukuk kuralları yaptırımlarla güçlenmiştir.**
- **Hukuka ters davranış her zaman bir yaptırımla karşılaşır.**
- **Hapis, para cezası, uzaklaştırma, meslekten men edilme vb. gibi.**

2.2.1.3. Toplumsal Sözleşme Etiği

- **Hukuk Kurallarının belirleyici özellikleri:**
- Hukuk kuralları yazılı ve devlet eliyle uygulanan kurallardır.
- Her hukuk kuralı bir değer yargısına dayanır. Toplumdaki olaylar, hukuk tarafından değerlendirilir ve kural haline getirilir.
- Hukuk kuralları insan davranışlarını düzenler.

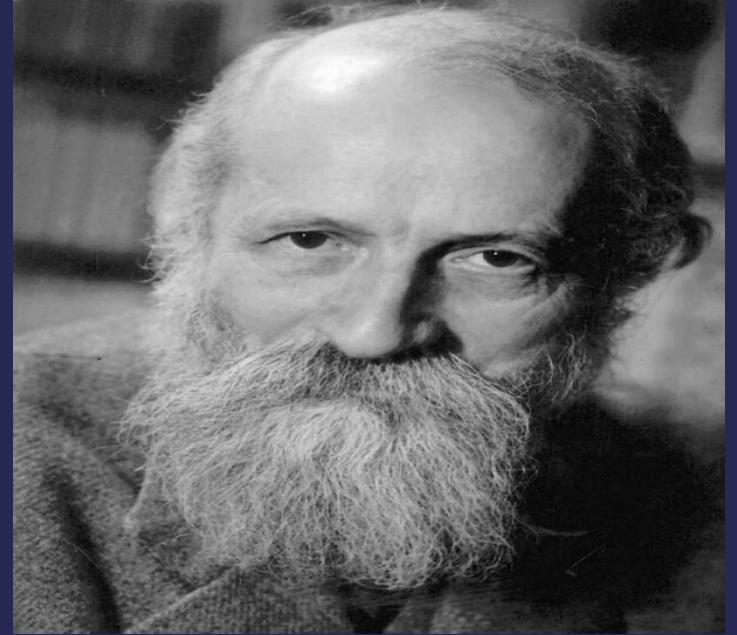
2.2.1.3. Toplumsal Sözleşme Etiği

- Hukuk kuralları çoğu kez olumlu ya da olumsuz emirler şeklindedir. Bazen izin, bazen yasaklama biçiminde kendini gösterir.
- Hukuk kuralları tek bir olaya değil, aynı niteliği taşıyan bütün olaylara uygulanır.
- Hukuk kurallarının yaptırım gücü fazladır. Bu güç devlet tarafından korunur.

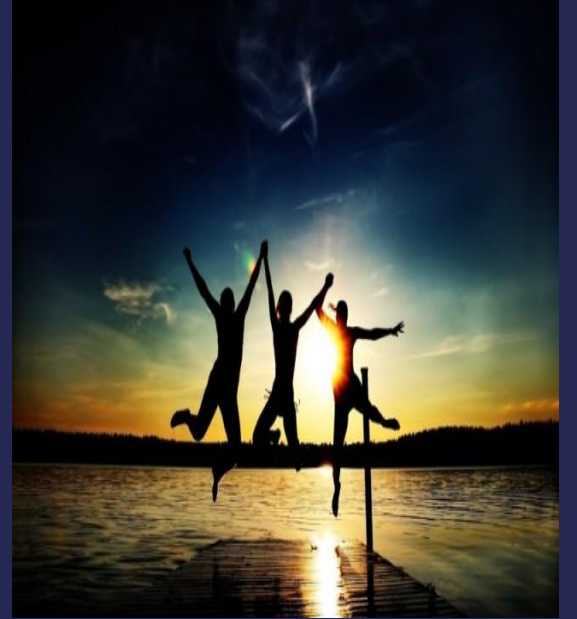
2.2.1.4. Kişisel Etik

- ❑ Kişisel etik sisteminin en önemli temsilcilerinden olan Martin Buber, kişisel etiğin kaynağının bireyin içinden gelen ses (vicdan) olduğunu savunur.
- ❑ Kişisel etik, kişinin toplum içerisindeki bireysel duruşunu belirler.
- ❑ Bu etik anlayış bireyin ahlaki alt yapısını temel alır.

2.2.1.4. Kişisel Etik

- Bireyin yaşadığı ve çevresinde yaşanan olaylar karşısında gösterdiği tepkiler ya da koyduğu tavırdır.
- Bireyin kendine dönmesi ve kendini kusursuzlaştırmak için gereksinim duyduğu gücü, kendi vicdanından almasını sağlayarak, bireyin karşılaştığı özel durumlarda doğru kararlar vermesinde yarar sağlayabilir.

2.2.1.4. Kişisel Etik

- **Kişisel etiğin özellikleri:**
- **Kişisel etik, gerçeğin doğrunun sadece zekâdan değil bireyin içinden geldiğini savunur.**
- **Doğruluk ve etik davranışlar herkesin içinde vardır.**
- **Kişisel etik bireyin kendisine dönmesini sağlar.**

2.2.1.4. Kişisel Etik

- ❑ Bireyin karşılaştığı durumlarda doğru ve yanlış kararlar vermesi kendi vicdanına bağlıdır.
- ❑ Bireyi amacına ulaştıracak davranış etik olmalıdır. Burada Mahcivelle'nin düşüncesine terstir.
- ❑ Yaşamda belli kuralların olamayacağı pek çok durum söz konusudur.

2.2.1.4. Kişisel Etik

- ❑ Birey bir grupta yer aldığı için, haksızlığa göz yummaz.
- ❑ Birey özgürleştikçe kendi etik standartlarını geliştirir.
- ❑ Birey sadece kendi çabaları ile kusursuzluğa erişir. Başkaları bunu kişi adına yapamaz.
- ❑ Bireyler hayatları boyunca geliştikleri için, yeni değerler edinirler.

2.2.1.5. Sosyal Yaşam Etiği

- Kişinin sosyal yaşam içerisinde kurduğu ilişkilerde uyması gereken kurallar bütünüdür.
- Hiçbirimiz dünyada yalnız yaşamıyoruz.
- Doğadaki her canlının yaşamak için diğer canlılara ihtiyacı vardır.

2.2.1.5. Sosyal Yaşam Etiği

- Şüphesiz bu ihtiyacı en fazla hisseden canlı türü insandır.
- Ancak gerek insanların kendi aralarındaki ilişkilerde gerekse insanın doğadaki diğer canlılarla kurduğu ilişkilerde uyması gereken kurallar vardır.
- Bunlara sosyal yaşam etiği diyoruz.

2.2.1.5. Sosyal Yaşam Etiği

- İnsanlar birbirleri ile olan ilişkilerini karşılıklı saygı ve nezaket kuralları çerçevesinde yürütürler.
- Tüm taraflar görevlerinin gerektirdiği hak ve sorumlulukların bilinci içinde davranırlar.

Ahlâk ve Etik İlişkisi

- Bu iki kavram arasındaki ilişkiyi tanımlamak her zaman kolay olmamaktadır.
- Özellikle kullanımları dikkate alındığında birçok kişi etik yerine ahlâk kelimesini, ahlâk yerine de etik kelimesini kullanabilmektedir.

Ahlâk ve Etik İlişkisi

- Etik kelimesi, davranışların değer yargıları itibariyle değerlendirilmesi anlamına geldiği, yukarıda da ifade edildiği üzere “Ahlâk Felsefesi” olduğu ileri sürülmektedir.

Ahlâk ve Etik İlişkisi

- Batılı bir kültür atmosferinde faaliyet gösteren bir işletmenin alkol imalatı yapması
- Batı kültürü içerisinde yetişmiş bir birey tarafından etik dışı bir tutum/davranış olarak nitelendirilmez.
- Nihayetinde bireylerin bu ürünü alıp-almamakta hür oldukları düşüncesinden hareketle üretiminin yapılabileceği savunulur.

Ahlâk ve Etik İlişkisi

- Ahlâkî kuralların vahyin ışığında tanımlandığı bir toplumda ise Müslüman bir bireyin bırakalım alkol imalatı yapmasını, onun reklamını yapması, insanların bir şekilde tüketimine aracılık yapılması dahi ahlâksızlık olarak kabul edilir.

Ahlakın Resmi - I

Felsefe ve Tarih Topluluğu

"Eğer bir yalanı yeterince uzun, yeterince gürültülü ve yeterince sık söylerseniz, insanlar inanır. İnsanları, bir yalana inandırmanın sırrı, yalanı sürekli tekrar etmektir. Sadece tekrar, tekrar ve tekrar söyleyin. "

Joseph Goebbels

Ahlakın Resmi - II

İLETİŞİM

 tgoksel@aku.edu.tr

 tgoksel55@hotmail.com

 twitter.com/tgoksel55

 [instagram.com/turker_goksel/](https://www.instagram.com/turker_goksel/)

